

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Cizinci v českých školách nejsou cizí / Martina Kurowski -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : odborný časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 145, č. 2 (prosinec 2020) (2020-2021), s. 37-40.

Česká republika je zemí, kde pozvolně narůstá počet cizinců, kteří tvoří přibližně 5% populace našeho státu. Ve školním roce 2018/2019 bylo evidováno na českých základních školách 24 026 cizinců (2,6% všech žáků ZŠ). Vzdělávací systém zatím vzdělávací potřeby těchto žáků naplňuje s určitými rezervami. Autorka se zamýšlí nad tím, jak poskytnout žákům s odlišným mateřským jazykem podporu. Tuto podporu je vhodné nabídnout nejen dětem, ale i rodičům. Dále je podstatný pocit přijetí, kdy dítě s odlišným mateřským jazykem vnímá, že je v dané škole vítané. Tyto dvě podmínky jsou nezbytné pro každý úspěšný proces učení. Článek podrobně popisuje, jak podpořit nového žáka, který nerozumí česky.

škola ; žák ; cizinec ; zahraniční žák ; mateřský jazyk ; vyučovací jazyk ; přijetí do školy ; vztah učitel-žák ; vztah rodiče-škola ; kultura země původu ; pedagogická dovednost ; pedagogická komunikace ; podpora ; heterogenní třída ; odlišný mateřský jazyk

<http://katalog.npmk.cz/documents/515846>

2.

Hra na zobcovou flétnu na ZŠ jako prostředek prevence respiračních poruch / Eva Kolandová – cze

In: Hudební výchova : časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní -- ISSN 1210-3683 -- Roč. 28, č. 3 (2020), s. 8-11.

Autorka provedla výzkum hry na zobcovou flétnu jako prevenci respiračních poruch u žáků 1. stupně ZŠ a u předškolních dětí. S její pomocí si děti díky hře na zobcovou flétnu začaly osvojovat a upevňovat elementární návyky pro správné brániční dýchání, rozvinula se nástrojová, melodická a rytmická složka hry, zlepšilo se držení flétny a schopnost číst notový zápis s orientací ve hmatech na flétně. Pomocí dalších dechových cvičení se u dětí zlepšily hodnoty měřené spirometrem i vitální kapacita dětí.

handicap ; nástrojová hra ; předškolní dítě ; první stupeň ; prevence ; hudební nástroj ; hudební výchova ; zvyk ; průzkum ; dýchací ústrojí ; dýchání ; zobcová flétna

<http://katalog.npmk.cz/documents/516533>

3.

Ideologické myšlení ve vztahu k dramatické výchově / Ondřej Kohout -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tvořivá dramatika -- ISSN 1211-8001 -- Roč. 31, č. 3 (2020), s. 1-4.

Autor pátrá po dosahu dramatické výchovy ve vztahu k osobnostně sociálnímu rozvoji a dalšímu formování studenta a jeho postojů. Klade si otázku, zda dramatická výchova může výrazným způsobem přispět k vyvrácení a narušení konceptů spojených s neoliberální ideologií a zda je úkolem dramatické výchovy boj proti jakékoli ideologii. Předkládá analýzu dvou pojetí vztahu dramatické výchovy a ideologie současných filozofů Jonothana Neelandse a Davida Davise. Na pozadí srovnání přístupů obou filozofů vyjařuje autor svůj názor a svou teorii vysvětluje pomocí Bloomovy taxonomie, která rozlišuje tři základní sféry úkolů ve vzdělávání (kognitivní, afektivní a psychomotorickou doménu). Dramatická výchova rozvíjí dovednosti a schopnosti ve všech třech oblastech.

střední škola ; dramatická výchova ; obsah výchovy ; filozofie výchovy ; výchovně vzdělávací principy ; ideologie ; student ; postoj studenta ; názor ; kritická teorie ; srovnávací analýza ; neoliberalismus ; Bloomova taxonomie ; kritické myšlení

<http://katalog.npmk.cz/documents/515991>

4.

Jak vzniká základ duševního zdraví dítěte? / Tomáš Novák – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 10, č. 4 (prosinec 2020) (2020/2021), s. 30-33.

Klíčovým faktorem pro další vývoj osobnosti dítěte je citová vazba mezi ním a rodiči, vzájemný hluboký citový vztah (empatie, vřelost, podpora, vlídná kontrola, ochrana). Jak vzniká a funguje attachment (silná citová vazba) a jaké jsou důsledky zanedbávání jeho rozvoje (např. nezvládnutý styk s druhým rodičem vede k přerušování citové vazby k němu). Střídavá péče. Deset základních rysů citové vazby.

dítě ; rodiče ; rodičovská role ; vztah rodiče-dítě ; emoce ; citový vývoj ; citový vztah ; vývoj dítěte ; osobnost ; vztahová vazba ; střídavá péče ; střídavá výchova

<http://katalog.npmk.cz/documents/516284>

5.

Jaký je školský systém v Německu? / Lucie Zormanová – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 123, č. 18 (2020), s. 22-23.

Německé školství je velmi nejednotné, protože je řízeno na úrovni spolkových zemí jednotlivými zemskými vládami, přičemž každá země má svá historická, společenská a politická specifika, která se odrážejí ve vzdělávacím systému. Centrálně je řízena pouze profesní příprava učitelů, rozvoj vysokých škol a vědecký výzkum. V textu je podrobně popsáno studium učitelství, které je rozděleno podle jednotlivých druhů nebo stupňů škol a má tři etapy (teoretické studium, praktický výkon, další vzdělávání učitelů). Závěrem jsou popsány podmínky práce učitelů, platy, ale také určité problémy s nedostatkem učitelů a zaměstnáváním učitelů bez kvalifikace.

škoolství ; systém výchovy a vzdělávání ; učitel ; pracovní podmínky učitelů ; profesní příprava ; vzdělávání učitelů ; kvalifikace ; pracovní požadavky ; další vzdělávání učitelů ; Německo ; práce učitele

<http://katalog.npmk.cz/documents/516434>

6.

Jaký je školský systém v Rakousku? / Lucie Zormanová – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 123, č. 17 (2020), s. 20-21.

Systém řízení rakouského školství je dán spolkovým uspořádáním země, legislativní kompetence v oblasti vzdělávání jsou rozděleny mezi federaci a spolkové země. Autorka informuje o několika oblastech školství v Rakousku. Zabývá se systémem vzdělávání učitelů, jeho legislativou a realizací reformy v rámci programu "Nové vzdělávání učitelů - Budoucnost pedagogických profesí". Dalším tématem je systém zaměstnávání učitelů a pracovní podmínky na jednotlivých stupních školských zařízení. Plusem rakouského školství je organizované adaptační období pro začínající učitele. Autorka se zmiňuje i o systému dalšího vzdělávání rakouských učitelů.

škoolství ; systém výchovy a vzdělávání ; organizace výuky ; vzdělávání učitelů ; profesní příprava ; školská legislativa ; další vzdělávání učitelů ; pracovní podmínky učitelů ; školní adaptace ; Rakousko

<http://katalog.npmk.cz/documents/516363>

7.

Není bádání jako bádání, aneb, Čtyři úrovně experimentování / Eva Trnová – cze

In: Komenský : odborný časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 145, č. 2 (prosinec 2020) (2020-2021), s. 41-48.

Badatelsky orientovaná výuka označuje inovativní vzdělávací přístup uplatňovaný především ve výuce přírodovědných předmětů. Jeho základem je aktivní zapojení žáka do vzdělávacího procesu. Mění se i role učitele, který se stává spíše průvodcem nebo rádčem. Důraz je kladen na rozvoj kompetencí žáků. Základem přírodovědného bádání je obvykle experimentování. V předloženém textu se autorka pokusila na popisu konkrétních experimentů zabývajících se stejnou problematikou vysvětlit rozdíly mezi jednotlivými úrovněmi bádání. Bylo zvoleno téma související s plováním těles, které je lehce pochopitelné i pro "nefyziky". Bádání je rozděleno podle úrovně žáků (7. - 8. třída) - nadané, intaktní a žáky se specifickými poruchami učení. Cílem článku bylo ukázat, že není nutné realizovat s celou třídou stejné bádání, ale je možné je diferencovat podle potřeb a schopností žáků.

základní škola ; výuka ; přírodovědný předmět ; vyučovací metoda ; badatelsky orientovaná výuka ; laboratorní práce ; experiment ; výzkum ; fyzika ; aktivizující metoda ; žák ; nadaný ; speciální vzdělávací potřeby ; role učitele ; ročník 7-8 ; intaktní žáci

<http://katalog.npmk.cz/documents/515847>

8.

Někteří učitelé modernizovali odkaz Komenského až příliš / Vladimír Urbánek ; [Autor interview] Eva Presová – cze

In: Lidové noviny : založeny 1893 - obnoveny 1988 -- ISSN 0862-5921 -- Roč. 33, č. 265 (13.XI.) (2020), s. 4.

Rozhovor s komeniologem a odborníkem na intelektuální dějiny 17. století Vladimírem Urbánkem. Všíká si recepce idejí a díla J. A. Komenského v průběhu času a jejich rozličných interpretací. Komenského nejúspěšnějšími učebnicemi byly Janua linguarum reserata a Orbis sensualium pictus, které propojily jazykovou a věcnou výuku. Komenského učení je třeba uvádět v souladu s jeho filozoficko-teologickým pojetím světa, nikoliv „moderně“, „nenábožensky“, jak se Komenský ve 20. století často pojímal.

komeniologie ; vědec ; dějiny novověku ; historické hledisko ; interpretace ; dílo ; učebnice ; jazykové vzdělávání ; věcné vyučování ; myšlení ; koncepce ; filozofie ; teologie ; Komenský, Jan Amos ; Komenský, Jan Amos ; století 17

<http://katalog.npmk.cz/documents/516033>

9.

Pozitivní podpora chování žáků ve třídě : upevňování vhodného chování, nezraňující reakce na nevhodné chování a další metody podpory pozitivního chování žáků ve třídě / Anna Kubíčková, Lenka Hečková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 7, č. 6 (2020), s. 7-11.

Úvodní článek v časopisu Školní poradenství v praxi č. 5/2020 Pozitivní podpora chování žáků ve třídě představil tříúrovňový systém podpory chování PBIS (Positive Behavioral Interventions and Supports), který propaguje Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání. Předložený text vysvětluje obsah tří úrovní podpory: 1) preventivní, 2) podpora v socioemoční oblasti, 3) vysoce individualizovaná podpora reaguje na komplexní potřeby žáků. Je rozveden na konkrétní situace: Podpora chování žáků ve škole, podpora žáků ve třídě, upevňování vhodného chování, nezraňující tendence na nevhodné chování, další metody preventivní podpory chování. O univerzálnosti systému PBIS vypovídá jeho rozšíření prakticky po celém světě.

škola ; žák ; chování ; chování žáka ; cíl chování ; pozitivní psychologie ; nesprávné chování ; neukázněnost ; odchylka v chování ; podpora ; emoce ; sociologie studenta ; pedagogická sociologie ; postoj učitele ; vztah učitel-žák ; Positive Behavioral Interventions and Supports (PBIS)

<http://katalog.npmk.cz/documents/515444>

10.

Regionální specifika ve vzdělávání / Tomáš Zatloukal – cze

In: Informační bulletin ČŠI -- Roč. [6], č. 2 (prosinec) (2020), s. 4-7.

Dlouhodobá zjištění ukazují, že v České republice existují regionální rozdíly v průměrném socioekonomickém statusu žáků (SES), které souvisejí s rozdílným výsledkem vzdělávání v různých oblastech mezinárodních šetření i národních zjišťování. Autor si všímá územních odlišností, předkládá výsledky žáků v národních zjišťováních PISA, PIRLS a TIMSS a zabývá se také kvalifikovaností a aprobovaností učitelů. Z textu vyplývá důležitost sledování kvality vzdělávání z pohledu územních samospráv, které hrají důležitou roli ve vzdělávací politice. Komplexní analýza kvality vzdělávání v jednotlivých regionech ČR je zveřejněna na webu České školní inspekce.

škola ; žák ; vzdělávání ; gramotnost ; kvalita vyučování ; hodnocení výuky ; socioekonomický status ; regionální rozdíly ; školská politika ; komparace ; učitel ; pracovní kvalifikace ; územní samospráva

<http://katalog.npmk.cz/documents/516440>

11.

Supervize učitelských sborů pohledem supervizorů / Veronika Brémová, Irena Smetáčková -- cze
-- Obsahuje bibliografické odkazy: 2

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 7, č. 6 (2020), s. 2-5.

Supervize je modelem individuálního nebo skupinového sdílení profesních zkušeností, které slouží k profesnímu rozvoji. Provádí ji zkušený supervizor, který do školy přichází jako externista. Finanční podporu mohou školy získat prostřednictvím tzv. šablon. Cílem článku je představit supervizi jako užitečný nástroj, protože smyslem supervize není hodnotit a kontrolovat učitelský

sbor a jednotlivé vyučující, ale posílit jejich profesní kompetence a sebevědomí. Finálním cílem supervize je prospěch žáka, a tím i zkvalitňování učitelského povolání.

škola ; učitel ; pedagogické povolání ; pracovní podmínky učitelů ; vyučující personál ; kontrola výkonu ; odborný rozvoj zaměstnanců ; psychologie práce ; psychologie osobnosti ; psychická zátěž ; zvládání ; motivace výkonu

<http://katalog.npmk.cz/documents/515443>

12.

Učitelé, žáci a vzdělávání na dálku / Veronika Bačová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : odborný časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 145, č. 2 (prosinec 2020) (2020-2021), s. 22-26.

Situace v důsledku zavření všech typů škol pro prezenční výuku od března 2020 na základě opatření vlády ČR během pandemie Covid-19 si vyžádala hledání nových cest ve vzdělávání na dálku (distanční vzdělávání). Zkušenost s tímto typem vzdělávání učinila rychlou změnu v organizačních formách výuky i výukových metodách. Autorka v článku představuje výsledky sondy, která vznikla na základě rozhovorů s učiteli a dotazníkového šetření mezi žáky jedné konkrétní městské základní školy. Ve výsledkové části přináší přehled zvolených forem při vzdělávání na dálku a zpětnou vazbu žáků na práci jejich učitelů. Výsledky dále srovnávají přístup ke vzdělání učitelů prvního a druhého stupně a ukazují možné využití vzdělávání na dálku v další praxi.

základní škola ; distanční vzdělávání ; výzkum ; výsledek výzkumu ; organizace výuky ; vyučovací metoda ; forma výuky ; didaktické využití počítače ; informační technologie ; zpětná vazba ; pedagogická komunikace ; vztah učitel-žák ; pedagogická dovednost ; pandemie ; 2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/515844>

13.

Velká pomoc v oblasti grafomotoriky : Metoda dobrého startu / Marie Čermáková – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 10, č. 5 (leden 2021) (2020/2021), s. 34-35.

Autorka článku představuje program Metoda dobrého startu. Dítě je možno zařadit do tohoto nápravného programu grafomotoriky, kde pracuje pod vedením zaškoleného speciálního pedagoga. V rámci této metody se dítě vrací do dřívějších vývojových stadií a uvolňuje všechny části ruky. Základem je fakt, že psychika a motorika spolu úzce souvisejí. Cíleně se zde propojuje práce ruky, zraku a řeči. Pracuje se i s písničkou a básničkou, které děti zaznamenávají pomocí grafických vzorů. Pracuje se s kreslicí koulí a trojhranými systémy. Metoda je velmi úspěšná.

dítě ; vývoj dítěte ; grafomotorika ; psychika ; pohyb ; dovednost ; speciální pedagog ; zrak ; řeč ; ruka ; náprava ; metoda ; písně ; básničky

<http://katalog.npmk.cz/documents/516294>

14.

Vybraná doporučení pro zvýšení efektivity distanční výuky / Ondřej Andrys – cze

In: Informační bulletin ČŠI -- Roč. [6], č. 2 (prosinec) (2020), s. 8-10.

Český vzdělávací systém prošel již dvěma etapami plošné výuky na dálku. Česká školní inspekce realizovala v tomto období mimořádné tematické šetření v podobě řízených telefonických rozhovorů s řediteli téměř 5000 základních a středních škol, jehož cílem bylo diskutovat přípravu, organizaci i realizaci vzdělávání na dálku z různých hledisek. Následně inspekce zahájila prezenční sledování a hodnocení dopadů. Výsledky včetně názorných obrázků a následná doporučení jsou obsahem předloženého článku.

škola ; vzdělávání ; distanční vzdělávání ; ředitel školy ; organizace výuky ; efektivnost vzdělávání ; informační technologie ; digitální gramotnost ; sociální dovednost ; týmové vyučování ; zkoušení za pomoci počítače ; spolupráce ve výchově ; vztah učitel-žák ; pedagogická dovednost ; on-line

<http://katalog.npmk.cz/documents/516441>

15.

Výchova ke ctnostem / Jana Haková – cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 28, č. 2 (únor) (2021), s. 12-14.

Lidské ctnosti a jejich důležitost pro zdravé fungování demokratické společnosti. Kde se ctnostem učíme. Děti ctnostem rozumějí, pokud jim ukážeme význam těchto slov na konkrétním lidském jednání. Když začneme pojmenování různých ctností běžně používat, děti slova snadno převezmou a začnou je používat také. Ve školce může být připravena činnost, ve které je výchova k ctnosti jedním ze vzdělávacích cílů. K čemu je výchova ke ctnostem dobrá.

předškolní výchova ; mateřská škola ; předškolní dítě ; pedopsychologie ; chování ; jednání ; cíl výchovy ; porozumění ; ctnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/516408>